

Школярику!

Як учасник проекту «Ми любимо читати!», напевне, ти давно з нетерпінням чекаєш нових творів, з якими тобі вчителька звеліла ознайомитись. Тим, хто тільки-но записався до всеукраїнського барвінчатського гурту, підкажу: склади маленьку книжечку, прочитавши, покажи у школі. А шестикласники мають шанс заробити добрі оцінки — оповідання «Лідер» вони вивчають за програмою.

Знаю, що й учитель, прочитавши на п'ятій сторінці журналу перелік опублікованих у 1999 р. літературних творів, також назавжди подружиться зі мною. Отже, читаймо разом!

МУДРИЙ ХОМА

Українська народна казка

Жив собі один багатий цар. У нього було дві дочки й два сини. Цей цар дуже любив смажених гусей. Коли ж хто приносив йому смаженого гусака, то він давав то-

му частину багатства.

Недалеко від царя жив собі бідний чоловік. Звали його Хома. Був у цього Хоми лише один гусак. От він і думає: «Понесу цареві його, може, і мені щось дасть». Взяв Хома й зарізав гусака, обсмажив та й поніс.

А цариця почала вже лаяти царя, щоб він не роздавав свого багатства. Цар і говорить Хомі, коли він прийшов:

— Зумів ти, Хомо, доглядіти, вигодувати, обсмажити гусака, то зумій розділити його між нами так, щоб нікому не було кривдно. Якщо не розділиш, то пошлю тебе на стайню, щоб добре всипали різок.

От Хома й почав ділити гусака.

Насамперед відрізав голову й говорить:

— Це тобі, царю, бо ти — глава сім'ї.

Відрізав задню частину і дав цариці:

— Це тобі, щоб ти вдома сиділа та за дітьми дивилась.

Відрізав ноги й дав синам:

— Це вам, щоб ви в бою не відступали, а були першими.

Потім відрізав крила й дав дочкам та й говорить:

— Щоб ви добре танцювали й літали, як гуси.

Взяв потім тулуб та й каже:

— А тобі, Хомище, тулубище!

Цареві стало весело. Він дав Хомі грошей.

Коли ж по сусідству один пан побачив, що навіть Хома став багатий, то наказав своїм слугам зарізати п'ять гусей та й поніс до царя.

А цар і говорить йому:

— Зумів гусей вигодувати, доглядіти, засмажити, то зумій ти їх порівну поділити між членами моєї сім'ї.

От пан думав, думав — ніяк не міг додуматись. Думає чого не взяв шестеро, щоб на кожного члена царської сім'ї припало по одному гусакові.

Бачить цар — діла не буде. Та й говорить, що висіче на стайні за те, що пан не може поділити гусей та ще й плати хоче. От цар покликав Хома, щоб він поділив.

Прийшов Хома й почав ділити. Каже:

— Попаруйтеся всі.

Став цар із царицею в пару, дочка з братом, друга також із братом. Хома дав цареві й цариці одну гуску й говорить:

— Вас буде троє.

Сестрі й братові дав гуся та й каже:

— Вас теж буде троє.

Другій сестрі й братові дав гуся та й каже:

— І вас буде троє.

Взяв собі Хома двоє гусей і говорить:

— І нас буде троє!

За те, що Хома так дотепно поділив п'ятеро гусей, цар дав йому багато грошей, а пана на стайні добряче відлупцював.

Джеймс КРЮС

Оповідка про старенького омара

Казка

Поблизу невеличкого острівця на підводному камені жив старий-старий омар на ім'я Крапп. За його поважний вік і мудрість усі омари дуже шанували старенького й шанобли-

во називали паном Краппом. Тому й ми його так зватимемо.

На жаль, камінь, де жив пан Крапп, зовсім не був безпечною місциною для життя омарів. Рибалки щоліта спускали близенько від того каменя в море верші — ловити омарів, поклавши туди щонайліпшого омарячого корму. І той корм принаджував до верш цілі табуни омарів. Не одному довелося розлучитися з життям, бо їм геть туманіло в голові від смачного духу ласощів у вершах.

А коли вже який омар понадився на ті ласощі й попався у вершу, то нізащо не міг вибратися на волю. Другого ж ранку його вкупі з іншими омарами витягали на поверхню, а там тверді руки рибалок хапали омара за вкриту панциром спину, вкидали в якусь чудну посудину з водою, — а далі його продавали, варили і врешті, коли синявий омарів панцир робився від окропу геть червоний, з'їдали під майонезом.

Тільки мудрий пан Крапп знав, що робиться з тими омарами, яких заманюють у вершу. Він, добираючи найяскравіших слів, невсипуще застерігав омарів від підступних людських пасток.

Та всі застереження були даремні. Голод і недосвідченість щоліта знаджували не одну сотню омарів у страшенні верші, а там і в каструлі.

Не раз і не два водив пан Крапп старих і молодих омарів близько до верш і показував крізь дірочки на бранців, які, наївшись досхочу, плакали, благаючи, щоб їх порятували з верші. Бо хто там опинився, той пропав навіки.

На жаль, застереження пана Краппа нікого не рятували ні від голоду, ні від невідання. Смачна пожива, як і доти, хмарами заманювала омарів у верші.

— Що там той Крапп знає про життя нагорі! — заспокоювали вони себе. — А може, нам буде й непогано?

А був у пана Краппа правнук — розумненьке омареня на ім'я Кліппі. Він однісінький слухався прадідуся — десятою дорогою обминав верші.

Проте одного літа, коли з кормом було дуже вже сутужно, навіть Кліппі не зміг опертися могутній силі пахощів.

— Гляньте, прадідусю, — сказав він до пана Краппа. —

Омари у верші їдять досхочу, і ніхто їх не кривдить. А може, ви помиляєтесь, і з ними не станеться нічого поганого?

— Дитино ти, дитино, — сумно зітхнув пан Крапп, — постривай, нехай-но вони наїдяться та кинуться шукати шляху на волю! Як побачиш, то, може, порозумнішаєш!

Але малому Кліппі того дня так допікав голод, що в нього ніби розум затьмарився. «А може, прадідусь помиляється?» — знову подумав він і твердо вирішив залізти у вершу, щоб хоч раз угамувати голод смачною їжею.

Коли пан Крапп помітив, що малий не слухається його застережень, він зажурено сказав:

— Ніж тобі загинути безславною смертю, то краще я перший полізу в ту смертельну пастку, — хай тебе остереже мій приклад.

Старий пан Крапп тайкома сподівався, що Кліппі злякається й стане обачнішим. Але голодному не до обачності. Тому Кліппі сказав:

— То лізьте, прадідусю, там-бо стільки їжі! Побачите, що нема чого боятися. Скоро ви й мене за собою покличете.

І старий добряга з сумом у серці важко побрався у вершу, впав, як і призначали людські хитрощі, на дно й опинився у пастці.

— Ну, прадідусю, — гукнув йому Кліппі в дірочку. — Чого ж ви не беретесь до корму?

— Мені вже корму не треба, — зітхнув старий. — Незабаром, може, навіть завтра вранці, мене вже не буде на світі. А той, хто йде на смерть, не відчуває голоду.

Аж тепер малий Кліппі побачив, що пан Крапп остерігав його не марно. Йому зробилося дуже страшно за прадідуся, і він гукнув:

— Не кажіть такого! Вилазьте, прадідусю! Я вам допоможу!

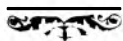
— Запізно! — сказав пан Крапп із верші. — Звідси я вже ніколи не виберуся, Кліппі, навіть із твоєю допомогою. Та не журися, я старий і однаково довго не прожив би. Прощай і віднині остерігай омарів перед людською підступністю!

Довгі клешні Кліппі тремтіли від великого зворушення...

Він хотів був щось сказати, але в ту мить вершу підняли догори, і прадідусь навіки зник з його очей і з його життя.

Відтоді остерігати омарів перед небезпекою став Кліппі. Він опиняється в них на дорозі, коли вони з голоду квапляться залісти у вершу. І декотрих щастить урятувати. Та більшість ловиться, їх варять і з'їдають.

Але добре, що серед омарів знов є той, хто їх остерігає. Той, кого старий пан Крапп навернув на розум, заплативши за це своїм життям.

Леонід СМІЛЯНСЬКИЙ

(1904 — 1966)

ЛІДЕР

Оповідання

Перший підбіг до голуба Степанко. Він обережно взяв закривавленого птаха в долоні і відчув, як тіпалося в нього серце, а очі то заплющувались, то знову розкривались. Він не пробував вирватися з рук чи навіть повернутись.

— Дивись, дивись! — вигукнув один з хлопчаків, показуючи на дзьобик птаха.

Справді, частина верхньої половини дзьоба була відламана і увесь дзьоб закривавився. Тепер уже не було надії, що

птаха житиме. Підійшов луговий сторож з рушницею, узяв голуба з рук Степанка, оглянув з усіх боків, легенько смикнув за дзьоб.

— Шкода, — промовив він. — Добрячої породи. Одеський вертун...

Степанко з надією дивився в очі сторожеві:

— Житиме, дядю?

Сторож похитав головою:

— Якби мав чим їсти...

Старий поклав голуба Степанкові на долоні і пішов, не обертаючись, лугом.

— Житиме! — вигукнув услід йому Степанко. — Я годуватиму...

І всі хлопчики швидко побігли додому.

Батькові Степанко розповів, як вони бігли в лузі з купання додому і побачили невисоко вгорі голуба і як із-за верб раптом вихопився шуліка і схопив голуба в кігті. Вони бачили, як безпорадно пручався в пазурах хижака червоний красень і як луговий сторож стріляв у шуліку, але не влучив, і той, наляканий пострілом, упустив голуба, який упав на покоси.

Батько оглянув пораненого птаха і сказав:

— Без їжі довго не протягне. Та й бач, який зранений увесь.

Щоб трохи заспокоїти сина, мати взяла в нього голуба й обережно змила кров. Степанко розкрив птахові дзьоба і спробував увілляти в горло краплину води. Вода лилася на підлогу, та хлопцеві здавалося, що голуб проковтнув одну малесеньку, як сльоза, краплинку. Тепер хтось із хлопчиків тримав птаха, другий силоміць розкривав йому дзьоба, а Чубарик лив у горло майже неживому птахові ложку за ложкою холодну воду. Все-таки вода лилася на підлогу. Та раптом усі побачили, що голуб почав спрагло ковтати живлющу вологу. Тепер це вже добре було помітно.

Але й після того голуб безпорадно лежав на боці, роз-

чепірівши крило, ніби вкривався ним. Діти намостили птахові м'яку постіль з вати у старій картонній коробці з-під взуття і поставили біля Чубарикового ліжка. Коли вони пішли, Степанко сів біля коробки долі і тривожно стежив за диханням птаха. Очі в голуба були заплющені, боки то здіймалися, то западали. На зламаному дзьобі закипіла кров.

Степанко дмухав на голуба і знаходив під пір'ям сліди кігтів. Тоді він розшукав пляшечку з зеленкою і помастив ранки. Голуб увесь вкрився зеленими плямами. Та важливо було те, що він жив, хоч і здавалося хвилинами, що помирає.

Батько давно пішов на роботу. Мати поралася на городі біля хати. А Чубарик усе сидів над птахом, не в силі покинути його самого. У комірчині він знайшов глечик з пшоном. Але як не пробував покласти в дзьоб голубові бодай кілька зернят, той стріпував головою, зернятка розлітались.

До вечора він ще тричі напував птаха холодною водою. Раз у раз до хати заходила мати:

— Не морочся з ним, синку, однаково не житиме. Батько теж це каже. А він знає...

Степанко не кидав голуба. Пізно ввечері мати насилу примусила його лягти. Довго не міг заснути Степанко. Усе прислухався, чи не поворухнеться його голуб. Та не почув нічого. А рано-вранці, лише прокинувся, відразу скочив до коробки. Голуб лежав, як і вчора, на боці, розчепірівши одне крило. Тільки очі були розплющені, і він сполохано дивився на хлопця.

— Живий! — закричав гучно Степанко. — Живий!..

Він вибіг з хати до матері. Помчав до неї навпростець по грядках. Мати підгортала картоплю.

— Тепер житиме! Житиме! — гукав до матері ще здаля. Мати кинула сапу і пригорнула Степанка до себе.

— Ах ти ж мій Чубаріку неvezучий!.. Пробуй ще годувати

— може, їстиме.

Степанко знову помчав до хати. Та все ж таки нагодувати птаха не щастило. Голуб рвучко смикав головою, і зернятка пшона розлітались по підлозі. Зате воду, яку лив йому у дзьоб Степанко з чайної ложки, голуб ковтав охоче, підіймаючи щоразу голову. І раптом хлопчик побачив, як одна краплина води, що впала на купку пшона, втягла в себе кілька зернят. Утворилася зовсім малесенька грудочка з пшоняних зерен. Вона була завбільшки як горошинка. Цю грудочку Степанко поклав голубові на нижню половинку дзьоба. Але той не зміг захопити зернята зламаною верхньою половинкою. Тоді Чубарик силоміць розкрив птахові дзьоб і засунув грудочку пшона глибше. Птах не ворухнувся і не ковтав зернят. Тоді Степанко вилив у дзьоб ложечку води. І птах зовсім несподівано підняв угору дзьоб, витягнув шийку й проковтнув і воду, і зернята. Чубарик заверещав з радості і аж підстрибнув на місці. Потім повторив усе ще раз. Голуб проковтнув знову. Ще раз, і ще, і ще...

Навідалися Степанкові приятелі, і він при них годував голуба, аж поки той перестав ковтати: мабуть, наївся або ж просто втомився. Чубарик показав матері, як він годує. Здається, мати зраділа теж. Коли прийшов батько в обідню перерву, показали і йому.

— Житиме? — спитав Степанко.

Батько подумав.

— Навряд, — відповів він. — Зачахне від такої годівлі.

— А я його годуватиму більше. От побачите! — хвилювався Степанко.

— Годуй, буде видно...

Мабуть, батько не вірив, що птахові й Степанкові пощастить. І з того дня Чубарик старанно годував свого голуба. Той незабаром звик до свого рятівника і вже не лякався, коли хлопчик брав його в руки.

Минуло багато днів. Минало літо. У сараї, під самим да-

хом, Чубарик прибив до стіни старий ящик, намостив туди соломи. І голуб там жив. Загоїлися його рани. Він тепер вільно вилітав з сарая і сідав на відчиненому вікні Степанкової кімнати. Якщо хлопчик спав, голуб бігав по підвіконню, надимав воло і довго гудів: «Гу-у, гу-у, гу-у...» І якщо Степанко не прокидався, бо спав тепер міцно, то голуб влітав до кімнати, сідав просто на плече Степанкові і знову починав гудіти. Чубарик враз прокидався і починав годувати свого улюбленця. Ні, птах лишився жити!

А як він літав!

В одного з сусідів на висілку, молодого шофера вантажної машини, були доброї породи голуби. Після роботи він випускав їх з голубника, і вони самі знімалися з даху і годинами кружляли високо вгорі над своєю домівкою.

Чубариків голуб щоразу з даху свого сарая стежив за цим сусідським табунцем. Степанкові здавалося, що в ясных очах птаха він помічає заздрість. Чудовий його голуб заздрив іншим, які веселим табунцем ширяли так високо в блакиті.

І одного разу, коли сусідські голуби щойно почали підійматися широкими колами вгору, Степанків красень не зміг себе стримати, зірвався з місця і приєднався до гурту. Але він не змішався з чужим табунцем, а літав над ним, трохи вище. Як літав! Захоплений Чубарик не одводив і на мить свого погляду від улюбленця. Навіть сусід, великий знавець у голуб'ячому спорті, замилувано стежив за «чужаком», а потім таки не витримав і гукнув через два двори до Степанка:

— Оце краса! Оце лідер!.. За таким полетять!

А Чубарик і сам був гордий за свого голуба, за свого Лідера, як прозвав його сусід.

А той підіймався над усіма, на якусь майже невловиму мить спинявся на місці і раптом починав швидко-швидко вертітися через крило й блискавично падати. Нижче й нижче... «Невже не спиниться і впаде на землю?» — спалахува-

ла думка і в Степанка, і в сусіда. Та червоний красень ще високо над землею так само раптово обривав своє падіння і могутнім поривом злітав знову вище за весь табунець і знову перекидався на крило і вертівся, як диск у спортивно-му змаганні, блискавично падаючи. Це було його дивне мистецтво вертуна чудової породи. Він давно не злітав у височинь і тепер скупав за блакиттю і грався високо над землею, мабуть, милуючись і сам своєю силою і вправністю. Звичайно, птахові й невтямки було, що багато людей на висілку стежать за ним і тільки ойкають, коли він занадто сміливо колесом вертиться, ризкуючи впасти у верховіття дерев чи на землю і розбитись на смерть. Ні, якщо голуби вміють думати, то відважний Лідер у ці хвилини думав тільки про свого рятівника Чубарика...

Уже так високо були голуби, що зірки Степанкові очі вловляли тільки темні цятки їх у небі. Потім і ті цяточки важко було вловити в блакиті. Ось вони вже тільки на мить блимнуть в очах і зникають. Ось уже й зовсім не видно їх, зникли з очей.

Чубарик був повен гордошів за свого Лідера. Хлопець не сумнівався, що саме він потягнув усіх інших за собою у височинь. І тільки тепер він помітив, що довкола вже смеркає. Більше й більше. А голуби все не повертаються до своєї домівки. Там, високо-високо, ще світить сонце, і вони купаються в його промінні.

Незабаром потемніло й небо. Висипали зірки. Голубина зграя зосталася ночувати в небі. Чубарик не раз чув, як хвалилися старі голуб'ятники, що їхні голуби іноді залишаються на ночівлю в небі... І коли хлопець уже спав, йому ввижалося, ніби над їхнім висілком кружляють у небі зграйкою зірки і що насправді то не зірки, а голуби. А найбільша зірка — то його Лідер, недарма ж і зірки часом вертаються й падають, як його голуб.

Був місяць вересень. Якраз почали ходити до школи. Чу-

барик — уже до третього класу. А тому що в нього був голуб, то він здружився з двома учнями третього класу, у яких теж були голуби. І вони часто ходили один до одного і раз у раз хвалилися своїми улюбленцями. Старший серед них Андрійко, якого залишили на другий рік у третьому класі. От одного разу він і каже своїм друзкам:

— Давайте занесемо по одному голубу куди-небудь кілометрів за п'ять чи й більше. Нехай навчаються відшукувати свою домівку.

Хлопці погодились. Другого дня взяли по голубу і поїхали автобусом до міста. Пішли на Центральний стадіон і там пустили голубів. Потім трохи погуляли по київських вулицях і поїхали додому. Ніхто й не взяв, що вони їздили.

Через кілька днів, також утрюх, заносили голубів в інший бік — до сусіднього села. Відразу після школи пішли, а ще й не темніло, як повернулись. Матері Чубарик сказав, що залишився працювати у шкільній майстерні столярувати.

Сподобалася хлопцям ця штука. Повернеться Степанко додому, а Лідер на даху сарая, чекає на нього, щоб нагодував. Уже навчився й сам їсти. Підставиш йому посудину з просом або гречкою, він занурить свій покалічений дзьоб у зерно, потім умокне у воду і ковтає. Незабаром Андрійко підмовив їхати з голубами далеко, до останньої зупинки автобуса за містом — аж за тридцять кілометрів від їхнього висілка. Їхати треба було зранку і не йти до школи. Степанко трохи боявся. Та зрештою погодився. Тільки домовились нікому не говорити, щоб ні в школі, ні дома ніхто не взяв. Назбирали за кілька днів грошей на квиток, поїхали. За годину опинились у якомусь невідомому Чубарикові селі. Та Андрійко ходив тут, як у себе вдома. Голубів пустили біля школи. Усе було б добре, якби Андрійко не задрався з учнями, що саме гуляли під час перерви. На щастя, пролунав дзвоник, і учні побігли до класів. Все-таки хтось із учнів дав на прощання стусана Андрійкові, що він аж упав.

Коли пройшли через шкільний сад, Андрійко сказав:

— Бачиш онде сосну на узліссі? Ну от... Біжи туди швидше і жди мене. Я миттю.

Вже стоячи біля сосни, Степанко бачив, як Андрійко підбіг до школи і жбурнув камінь у вікно. Дзенькнула шибка. Андрійко, не озираючись, побіг садом, потім до лісу, і за хвилину обидва зникли в гущавині.

Невеселий повертався Степанко додому. Мати виглядала його на хвіртці, бо учні вже давно пройшли додому.

— Уроки готував разом з хлопцями. Задачі рішали... — збрехав матері Степанко.

А ще за кілька днів учителька поставила в щоденнику Степанкові відразу дві двійки — з арифметики й мови. Та двійки не були страшні Чубарикові. Він знав, що вони в нього будуть завжди, бо він невезучий. Гірше було те, що директорка школи покликала до себе батька. Саме цього найбільше боявся хлопець. Батько лагодився їхати в якесь далеке відрядження. З заводу посилали. Коли б директорка повідомила батька на один день пізніше, він уже був би в дорозі, а замість нього пішла б мати. Зовсім було б інакше. Але Чубарикові завжди не везе... До директорки батько пішов перед самим від'їздом. І там він звідкілясь довідався про все: і про двійки, і про далеку подорож з голубами. І про те, як Андрійко розбив у чужій школі шибку, а Степанко приховав це від усіх. Хлопець чув, як батько, повернувшись додому, говорив матері:

— Усьому причина — голуби. Хлопець забув і про уроки. Йому, бач, ніколи. Він за голубом світу не бачить. Щастя його, що мені зараз до поїзда їхати, я б з ним не так говорив. Але однаково доведеться йому добре нам'яти чуба.

«Е, — подумав Чубарик, і швидше з хати, та на город, та в кущі. — Пережду, поки батько не поїде», — вирішив. Потім переліз через паркан і — в луг. Не знайдуть!..

А коли години за три повернувся додому, батька не застав.

«Ну, от і чуб цілий», — подумав хлопець і зрадів. Пішов у сарай до свого голуба, а його немає. Побіг стривожений до матері. Щось тут відчув він не зовсім добре. І справді, мати сказала, що батько забрав голуба з собою у поїзд і пустить його аж за тисячу кілометрів від домівки.

— Так що попроси з своїм вертуном. Повертись тепер сам. А за що тобі це — добре знаєш...

Упав Чубарик лицем у подушку і розплакався так, як ще ніколи не плакав. Та мати й не підійшла цього разу до нього.

Нікому в школі не розповів Чубарик про своє горе, а тільки сидів собі тихо, ні до кого не говорив і не вибігав, як досі, на перервах гуляти. І часто нишком плакав. Хлопці питали, і вчителька допитувалась — не сказав Степанко, чого сумує. Минали дні, а він не веселішав. Спитає його що-небудь вчителька на уроці, як і інших, а він підхопиться і стоїть мовчки. А почне вчителька розпитувати, чого він такий, Степанко візьме і розплачеться, як дитина. Одного разу прийшла вчителька до Степанкової матері. Зачинилися в другій кімнаті. Довго сиділи. А коли вчителька пішла, мати сказала Степанкові:

— Батько повернеться, купимо тобі пару ще кращих голубів. Батько справжнього голубника змайструє. А плакати годі. Подивись, який став...

Степанко розплакався:

- Хто його там годуватиме?
- Знайде собі.
- Не знайде.

Горе його було таке велике, що він і сам відмовлявся їсти. І таки й справді змарнів. Часто кудись ходив самотою. А повертався, мати бачила на його обличчі сліди від сліз.

А до того ще й сварка з Валею Білокосою. Кілька днів тому вони посварились.

Степанко з хлопцями не раз ходили в ліс по маслюки, підосичники і білі гриби. Чубарик нанизав білі гриби на мотузок і

повісив у садку під великою дикою грушею. На вітрі вони спочатку підв'ялились, а потім почали сохнути. Уже йшов від них приємний дух. Низка грибів усе росла. Та коли Чубарик з Андрійком почали заносити голубів і захопилися цим, то по гриби вже й не ходили. Степанко навіть на якийсь час забув про них. А коли згадав, то побачив, що грибів лишилося зовсім мало. Мотузок був розірваний, і на ньому теліпалося під час вітру зовсім мало грибів. Кілька штук лежало під грушею, а один, розламаний, Чубарик знайшов біля хвіртки, за якою жила Валя. І він не сумнівався, що гриби забрала Валя. Ну, звичайно, вона ж пообривала в них і майже всі волоські горіхи. Та ніхто ж, як вона, понівечила чудового паперового змія, якого він нещодавно зробив і поклав на стіл надворі, щоб клей підсохнув... Все це вона зробила. І другого дня в школі він напав на дівчинку при всьому класі. Валя розплакалась і з того дня перестала ходити до Степанка й допомагати йому робити уроки, а він що далі, то більше почав одержувати двійки...

Десь аж на десятій день повернувся з відрядження батько. Він зовсім несподівано з'явився в хаті, коли вже смеркало. Відразу ж підійшов був до Степанка, хотів його обняти, але хлопчик з плачем вибіг з хати, заховався в кущах і не відгукувався, коли батько його кликав. Принишк і тільки схлипував.

Уже зовсім смеркало, коли мати й батько вийшли з хати і пішли до садка, мабуть, шукаючи його. Степанко чув, як мати стиха казала:

— Ти помітив, як він змінився? Зовсім спав з лиця. Їсти не примушу. А нерви як струни, тільки слово — зразу в плач. Він таки й справді невезучий.

— Це я тоді спересердя не подумав до ладу, — теж тихо відповідав батько. — Не треба було його так карати.

— Що зробив з голубом?

— Пустив на волю з вікна вагона більш як за тисячу кіло-

метрів звідси.

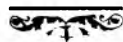
— Шкода, пропаде, — сказала мати. — Треба буде купити йому парочку й голубник зробити.

Вони пройшли далі, і Степанко не чув, що відповів батько. Хлопець пішов до хати і відразу ліг спати, хоч було й рано.

Як і щоночі тепер, Чубарик спав тривожно, кидався, щось вигукував. І щоночі снівся йому Лідер. Приснився він і тепер аж на самому світанку, та ще якось так приснився, як ніколи. Нібито прилинула звідкілясь невідома Степанкові голубка, сіла на голубничок, на ту поличку, що навскоси по даху прибіта. А Лідер ходить круг неї, низько надимає воло та все: «У-у-у... у-у-у...» І хвіст розчепірів віялом, аж по поличці мете. Мріяв Степанко, щоб у Лідера була своя голубка і гніздечко. А ось якась і прибукала, та гарна-гарна, сама біла, а крильця червоні-червоні, наче вона в джемпері яскравому. Щось голубка скаже Лідерові тихенько, а він тоді знову: «У-у-у... у-у-у...» та ще дужче воло надимає. І з радості Чубарик як заверещить уві сні — і прокинувся. Чарівний сон пропав, а тільки вуркотіння чути над самим вухом. Протер Чубарик очі, а над ним його Лідер, по дерев'яній спинці ліжка ходить та: «У-у-у... у-у-у...» Його будить, їсти просить.

Чубарик як підскочив на ліжку, як закричить з радості. А Лідер сам у руки йде. Степанко його цілує, до лиця тулить, по ліжку скаче і все не вірить, що це йому не ввижається уві сні. Аж тут стурбовані й перелякані мати й батько повбігали. Вони щойно прокинулись. У матері аж сльоза покотилась по щоці. А вкрай здивований батько тільки й вигукнув:

— Ти дивись! Більш як тисяча кілометрів — а знайшов... Оце дружба!..

Художник В. ДУНАЄВА

Оцифровано на замовлення проекту "Перший" у 2020 р.